

EPIDEMIOLOGIJA KARDIOVASKULARNIH BOLESTI U DUBROVAČKO– NERETVANSKOJ ŽUPANIJI U RAZDOBLJU OD 2017.—2019. GODINE

Tena Tarnai

Opća bolnica Dubrovnik, Dr.Roka Mišetića 2, Dubrovnik

UVOD:

Kardiovaskularne bolesti (KVB) naziv je za skupinu medicinskih problema koji pogađaju krvožil-ni sustav (srce i krvne žile). Glavni uzrok je često arterioskleroza, abnormalni nakupljeni plak iz-građen od kolesterola ili masnih tvari koji se taloži na unutrašnje zidove arterija. Vodeći su uz-rok smrtnosti u svijetu i jedan od najvećih čimbenika koji utječe na smanjenu kvalitetu života (Roth, et al., 2018).

Vodeći su uzrok smrtnosti u svijetu pa tako i Hrvatskoj i važan javnozdravstveni problem. Kar-diovaskularne bolesti više nisu obilježje tipično za razvijene i bogate zemlje, već se sve više jav-

KARDIOVASKULARNE BOLESTI U HRVATSKOJ

4 milijuna ljudi u Europi umre godišnje od kardiovaskularnih bolesti, odnosno 45 % svih umrlih. 2019. godine od kardiovaskularnih bolesti u Republici Hrvatskoj je umrlo 22 020 osoba, odnosno 42,51 % u-kupno umrlih. Analiza po spolu govori da su uzrok smrti 47,93 % umrlih žena (12 673) i 36,87 % umrlih muškaraca (9 347). Vodeće dijagnostičke podskupine su ishemijske bolesti srca s udjelom 5 % (7 965) i cerebrovaskularne bolesti s udjelom 10 % (5 180) u ukupnom mortalitetu (Stevanović, Capak, Benjak, & Brkić, 2020).

Posljednjih 15- ak godina prisutan je pozitivan trend smanjenja smrtnosti od kardiovaskularnih boles-ti. S obzirom na mortalitet Hrvatska se svrstava u europske zemlje koje imaju srednje visoke stope smrtnosti. Ukoliko se uspoređujemo sa zemljama u okruženju tada Republika Slovenija ima znatno nižu stopu smrtnosti, Republika Češka također, dok većina zemalja Istočne Europe imaju više stope smrtnosti (Kralj, 2011). Zemlje Zapadne i Južne Europe (mediteranske zemlje) imaju znatno niže sto-pe smrtnosti sa stalno prisutnim trendom smanjenja.

Tablica 1 Ukupni mortalitet i mortalitet od kardiovaskularnih bolesti u Dubrovačko- neretvanskoj županiji od 2017. - 2019. godine (Stevanović, Capak, & Brkić, 2018) (Stevanović, Capak, Benjak, & Brkić, 2019) (Stevanović, Capak, Benjak, & Brkić, 2020)

	Godina		
	2017.	2018.	2019.
Ukupni mortalitet	1359	1321	1271
Mortalitet od kardiovaskularnih bolesti	675	648	591
Postotak mortaliteta od kardiovaskularnih bolesti u ukupnom mortalitetu	49,67	49,05	46,50

Tablica 2 Ukupni mortalitet i mortalitet od kardiovaskularnih bolesti u Dubrovačko- neretvanskoj županiji od 2017. - 2019. godine prema spolu (Stevanović, Capak, & Brkić, 2018) (Stevanović, Capak, Benjak, & Brkić, 2019) (Stevanović, Capak, Benjak, & Brkić, 2020)

	Godina			
	2017.		2018.	
	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene
Ukupni mortalitet	696	663	693	628
Mortalitet od kardiovaskularnih bolesti	293	382	298	350
Mortalitet od kardiovaskularnih bolesti u ukupnom mortalitetu	42,10	57,62	43,00	55,73

KARDIOVASKULARNE BOLESTI U DUBROVAČKO– NERETVANSKOJ ŽUPANIJI OD 2017.—2019.

Uspoređujući 2019. godinu s 2017. godinom kardiovaskularne bolesti su i dalje vodeći uzrok smrti s 46,50 % udjelom (591 umrla osoba) od ukupnog mortaliteta (1 271 umrla osoba), ali s manjim udjelom u odnosu na 2017. godinu. Postotak mortaliteta kretao od 49,67 % u 2017. go-dini do 46,50 % u 2019. godini. Analiza spolne raspodjele u Dubrovačko- neretvanskoj županiji pokazuje kako su kardiovaskularne bolesti češće u žena nego muškaraca. U Dubrovačko- ne-retvanskoj županiji više ukupno umire muškaraca, ali od kardiovaskularnih bolesti ipak umire više žena.

S obzirom na dijagnozu kardiovaskularnih bolesti vodeći uzrok smrti u razdoblju 2017. – 2019. za oba spola jest ishemijska bolest srca, a odmah iza nje su cerebrovaskularne bolesti.

Uspoređujući podatke, s obzirom na opadanje ukupnog mortaliteta od kardiovaskularnih bo-lesti, zamjetno je kako s obzirom na dijagnosticiranu kardiovaskularnu bolest, veći pad je pri-mjetan kod cerebrovaskularnih bolesti u odnosu na ishemijsku bolest srca, u oba spola. 2017. ukupno je od cerebrovaskularnih bolesti umrlo 192 osobe (M- 85, Ž- 107), a 2019. godine 138 (M- 50, Ž- 88). U istom periodu od ishemijske bolesti srca 2017. godine ukupno je umrlo 339 osoba (M- 153, Ž- 186), 2019. godine 268 (M- 112, Ž- 156).

Tablica 3 Ukupan broj umrlih i postotak po dijagnozama kardiovaskularnih bolesti u Dubrovačko- neretvanskoj županiji prema spolu u 2017. godini (Čorić, Erceg, Knežević, & Čukelj, 2018)

Bolest	MBK- 10 šifra	Ukupno umrlih	Muški	Udio	Žene	Udio
Ishemijska bolest srca	I20- I25	339	153	21,98	186	28,05
Akutni infarkt miokarda	I21- I22	50	33	4,74	17	2,56
Ostale ishemijske bolesti srca	I20, I23- I25	289	120	17,24	169	25,49
Ostali oblici srčane bolesti	I30- I51	96	39	5,60	57	8,60
Cerebrovaskularne bolesti	I60- I69	192	85	12,21	107	16,14
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava	I00- I15, I26- I28, I70- I99	48	16	2,30	32	4,83

Tablica 4 Ukupan broj umrlih i postotak po dijagnozama kardiovaskularnih bolesti u Dubrovačko- neretvanskoj županiji prema spolu u 2019. godini (Erceg & Knežević, 2020)

Bolest	MBK- 10 šifra	Ukupno umrlih	Muški	Udio	Žene	Udio
Ishemijska bolest srca	I20- I25	366	173	24,96	193	30,73
Akutni infarkt miokarda	I21- I22	77	49	7,07	28	4,46
Ostale ishemijske bolesti srca	I20, I23- I25	289	124	17,89	165	6,27
Ostali oblici srčane bolesti	I30- I51	81	42	6,06	39	6,21
Cerebrovaskularne bolesti	I60- I69	137	55	7,94	82	13,06
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava	I00- I15, I26- I28, I70- I99	64	28	4,04	36	5,73

Tablica 5 Ukupan broj umrlih i postotak po dijagnozama kardiovaskularnih bolesti u Dubrovačko- neretvanskoj županiji prema spolu u 2019. godini (Erceg & Knežević, 2020)

Bolest	MBK- 10 šifra	Ukupno umrlih	Muški	Udio	Žene	Udio
Ishemijska bolest srca	I20- I25	268	112	17,18	156	25,20
Akutni infarkt miokarda	I21- I22	43	24	3,68	19	3,07
Ostale ishemijske bolesti srca	I20, I23- I25	225	88	13,50	137	22,13
Ostali oblici srčane bolesti	I30- I51	89	40	6,13	49	7,90
Cerebrovaskularne bolesti	I60- I69	138	50	7,67	88	14,22
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava	I00- I15, I26- I28, I70- I99	96	40	6,13	56	9,05

LITERATURA:

Cates, W. (1982). Epidemiology: Applying principles to clinical practise . Contemporary Obstetrics and Gynecology, 147 161.

Čorić, T., Erceg, M., Knežević, A., & Čukelj, P. (2018). Izvješće o umrlim osobama u Hrvatskoj u 18. godini. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Dicker, R., Coronado, F., Koo, D., & Parrish, R. (2015). Principles of Epidemiology in Public Health Practise, Third Edition. Atlanta: U.S. Department of Heath and Human Services.

Erceg, M., & Knežević, A. (2019). Izvješće o umrlim osobama u Hrvatskoj u 14. godini. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Erceg, M., & Knežević, A. (2020). Izvješće o umrlim osobama u Hrvatskoj u 15. godini. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Kolčić, I., & Vorko- Jović, A. (2012). Epidemiologija. Zagreb: Medicinska naklada.

Kralj, V. (2011). Kardiovaskularne bolesti. Hrvatski časopis za javno zdravstvo, 3(28).

Roth, G., Abate, D., Abate, K., Abay, S., Abbafati, C., Abbasi, N., . . . Abli, O. (2018). Global, regional, and national age-sex-specific mortality for 282 causes of death in 195 countries and territories, 1980–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. The Lancet, 1736- 1788.

Roth, G., Mensah, G., Johnson, C., Addolorato, G., Ammirati, E., Baddour, L., . . . Cahill, T. (2020). Global Burden of Cardiovascular Diseases and Risk Factors, 1990–2019: Update From the GBD 2019 Study. Journal of the American College of Cardio-logy, 2982- 3021.

Stevanovi, (n.d.).

Stevanović, R., Capak, K., & Brkić, K. (2018). Hrvatski zdravstveno- statistički ljetopis za 2017. godinu. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Stevanović, R., Capak, K., Benjak, T., & Brkić, K. (2019). Hrvatski zdravstveno- statistički ljetopis za 2018. godinu. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Stevanović, R., Capak, K., Benjak, T., & Brkić, K. (2020). Hrvatski zdravstveno- statistički ljetopis za 2019. godinu. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Vorko- Jović, A., Strnad, M., & Rudan, I. (2010). Epidemiologija kroničnih nezaraznih bolesti. Zagreb: Medicinska naklada.